

W powszechnej świadomości dalej pokutuje przekonanie o niskim poziomie świadomości i aktywności politycznej polskiej szlachty, utrwalone przez historyków w XIX wieku, którzy obarczali szlachtę odpowiedzialnością za upadek Rzeczypospolitej. Tymczasem rzeczywistość państwa Zygmunta III była inna. Szlachta aktywnie uczestniczyła w życiu politycznym, biorąc udział w lokalnych zgromadzeniach (sejmiki i zjazdy) oraz wypowiadając się na forum krajowym (sejmy, Trybunał Koronny).

W moich badaniach zamierzam przeanalizować kariery marszałków sejmikowych, posłów sejmowych oraz sędziów trybunalskich, wybieranych do sprawowania tych funkcji odpowiednią ilość razy, która wyróżniała ich z grona pozostałych działaczy szlacheckich. Z omawianego grona zdecydowałam się wykluczyć synów szlacheckich wywodzących się z rodzin należących do elity politycznej ówczesnej Rzeczypospolitej. Członkowie rodzin senatorskich czy dygnitarskich posiadali o wiele lepsze wykształcenie oraz możliwości finansowe i protekcyjne niż przedstawiciele szlachty średniej. Poza tym problematyka ich działalności została już opisana przez polskich historyków. W moim projekcie zamierzam omówić szereg różnych czynników, które wpływały na rozwój karier działaczy szlacheckich. Będą to takie uwarunkowania jak: pochodzenie rodzinne, wielkość zarządzanego majątku, charakter posiadanych urzędów i godności, zdobyte wykształcenie, czy wyznanie, ale także elokwencja danego działacza szlacheckiego, jego zdrowie czy długość życia.

Ciekawym wątkiem moich badań będzie kwestia stosunków klientalnych oraz protekcji udzielanej szlachcie przez członków elity politycznej. Dotychczas historycy omawiali klientelizm, ukazując przede wszystkim perspektywę patrona. W moich badaniach pragnę skupić się na szlachcie średniej, aby wskazać, w jaki sposób protekcja możliwych mogła – ale nie musiała – wpływać na rozwój kariery.

Przeanalizowanie wymienionych zagadnień wiąże się z koniecznością wykorzystania różnych typów źródeł, zarówno aktowych (księgi ziemskie i grodzkie, akta sejmikowe, rekognicjarze poborowe), jak i narracyjnych (zapiski prywatne, korespondencja). Pozwoli mi to na dokładne prześledzenie wymienionych czynników i zastosowanie perspektywy zindywidualizowanej, pomimo opisywania znacznej społeczności.

Tym samym moje badania będą koncentrować się wokół zagadnień związanych przede wszystkim z historią polityczną i społeczną, takich jak: nowożytny parlamentaryzm i sądownictwo, badania nad elitami prowincjonalnymi, genealogia rodów szlacheckich, struktura wyznaniowa społeczeństwa szlacheckiego i klientelizm. Zakres terytorialny moich badań obejmie granice historycznej Małopolski, czyli województwa krakowskie, lubelskie, sandomierskie oraz księstwa oświęcimskie i zatorskie. Mimo tego, że tematyka badań koncentruje się wokół historii lokalnej, wykorzystywane przeze mnie metody i sposoby analizy źródeł będą na tyle innowacyjne, aby poprzez publikację artykułów, wpływać na rozwój historiografii zarówno w Polsce, jak i za granicą.